

ד"ר גיא רוט
אוניברסיטת בן גוריון
Roth@bgu.ac.il

נירה שלו
האוניברסיטה הפתוחה
Nira.shalev@gmail.com

מטרת המחקר

מחקר זה מתמקד בבחינת הקשר בין מאפיינים אישיים של מנהלות בתי ספר למידה שבה המורות הכפופות להן תופסות אותן כמנהיגות מעצבות. ההשערה המרכזית שנבחנת במחקר זה היא, כי מנהלות, אשר נותנות אמון בכוונות המורה וביכולותיה ומאמינות כי חיים מספקים מבוססים על מוטיבציה אוטונומית, תיתפסנה על ידי המורות כמנהיגות מעצבות. בהמשך נבחנה ההשערה כי מנהיגות מעצבת תנבא מוטיבציה פנימית ומחויבות ארגונית גבוהה של המורות הכפופות לה.

שיטת המחקר

במחקר נדגמו באופן אקראי 20 בתי ספר וכ-160 מורים ומורות אשר מילאו שאלונים אנונימיים לדיווח עצמי. המנהלות דיווחו על המאפיינים האישיים והמורות דיווחו על המוטיבציה והמחויבות שלהן, כמו גם על תפיסתן את דפוס המנהיגות של המנהלת. בוצעו ניתוחים סטטיסטיים לבחינת הקשר בין משתני המחקר.

ממצאים מרכזיים

ראשית, נמצא כי ישנם שני מנבאים לתפיסת המנהלת כמנהיגה מעצבת: האמונה כי חיים מספקים מבוססים על מוטיבציה אוטונומית והאמון בכוונת המורה ויכולותיה. שנית, נמצא כי תפיסת המורות את המנהלת כמנהיגה מעצבת מנבאת מחויבות ארגונית ומוטיבציה פנימית של המורות. כמו כן, סגנון המנהיגות המעצבת נמצא בקשר חיובי ומובהק עם המחויבות הארגונית והמוטיבציה הפנימית של המורה.

תרומות תיאורטיות ומעשיות של המחקר

בהיבט התיאורטי – המחקר חושף מאפיינים אישיים ספציפיים של המנהיגה החינוכית אשר מנבאים תפיסת מנהיגות אדפטיבית, מחויבות ארגונית ומוטיבציה. בהיבט המעשי – העלאת המודעות בקרב נוקטי מדיניות החינוך לחשיבות מאפייניה של המנהלת - אמונה כי חיים מספקים מבוססים על מוטיבציה אוטונומית ואמון בכוונות המורה ויכולותיה - יסייעו בהשגת אפקטיביות ארגונית.

מסקנות וכיוונים למחקר המשך

מחקר זה מהווה נקודת התחלה ובמחקרי המשך מאפיינים אישיים נוספים של מנהלת שעשויים לנבא מנהיגות אפקטיבית כגון: אמפתיה, מיקוד שליטה פנימי/חיצוני ובדיקת משתנים מצביים/מוסדיים המשפיעים על יכולתה של המנהלת לנקוט בפרקטיקות המאפיינות מנהיגות מעצבת.